

Portefeuillehouder

van der Laan

Datum collegebesluit

11 november 2014

Opsteller

Marianne de Jeu

Registratie

Agendapunt

Onderwerp

Gemeentebreed Ondernemersfonds Heerenveen

Voorstel

1. Het tarief voor de OZB niet-woningen in 2015, op verzoek van een aantal ondernemersverenigingen, verhogen met **0,03% per € WOZ waarde, te verdelen over eigenaren 0,0166% en gebruikers 0,0134%**.
2. de intentie uitspreken in 2015 een subsidie beschikbaar te stellen aan het Ondernemersfonds Heerenveen (i.o.) ter grootte van de meeropbrengst van de OZB niet woningen, te weten 4,76% van de totale opbrengst van de OZB niet woningen, met in achtneming van punt 3;
3. de opslag op de OZB die (als gevolg van de tariefsverhoging onder punt 1) voor rekening van de gemeente zelf komt, niet doorsubsidiëren naar het ondernemersfonds (i.o.);
4. dit experiment voor een periode van 3 jaar aangaan, waarna een evaluatie met de betrokken partijen een mogelijk vervolg bepaalt;
5. voor 2016 en 2017 de meeropbrengst, te weten 4,76% van de totale opbrengst van de OZB niet woningen, in het meerjarenperspectief opnemen als subsidiebijdrage aan het ondernemersfonds (i.o.) minus de opslag op de OZB die voor rekening van de gemeente zelf komt;
6. Met instemming kennis te nemen van het voornemen van de initiatiefnemers/het oprichtingsbestuur om met de gemeente een convenant af te sluiten, waarin o.a. de volgende punten worden geregeld:
  - De volledige en tijdige terugbetaling aan de landbouwbedrijven (cf beschrijving in rapport);
  - De evaluatie na 1 jaar voor de dorpen in het buitengebied.
7. **het tarief 2015 voor de reclamebelasting vaststellen op € 342 (€ 28,50 per maand).**

Aanleiding en samenvatting

Ondernemend Heerenveen, te weten Ondernemerskring Heerenveen (OKH), de Heerenveense Ondernemersvereniging (HOV), Koninklijke horeca afd. Heerenveen (KHN), is al een aantal jaren op zoek naar een goede structurele financiering van de gezamenlijke belangen. En die structurele financiering gaat bij voorkeur gepaard met een methodiek die de betrokkenheid van ondernemers bij hun bedrijfsomgeving bevordert, het samenwerkingsklimaat ten goede komt en de onderhandelingspositie van het georganiseerde bedrijfsleven naar derden – waaronder de gemeente – versterkt. Er zijn op dit moment drie modaliteiten in omloop voor een niet-vrijblijvende aanpak: de BIZ, de Reclamebelasting en een gemeentebreed Ondernemersfonds. BIZ en Reclamebelasting zijn eerder in een globale verkenning aan de orde geweest, de Reclamebelasting is ook daadwerkelijk ingevoerd in het centrumgebied van Heerenveen, met een positief resultaat. Ondernemers spreken van meer projecten en activiteiten en vooral van meer samenwerking.

Onze gemeente staat voor behoorlijke uitdagingen en het is van belang om die als een eenheid te behandelen vinden ook de initiatiefnemers voor het ondernemersfonds. Mede de gesprekken in het **verband van de vereniging Heerenveen 'n Gouden Plak hebben uitgewezen dat er meer moet** gebeuren dan deeloplossingen per gebied. Die overtuiging, gecombineerd met het gebruiksgemak van een fonds op woz-basis, heeft de genoemde initiatiefnemers (OKH, HOV, KHN) aangevuld met de vereniging

Heerenveen 'n Gouden Plak doen besluiten om zo'n gemeentebreed fonds op basis van de WOZ te onderzoeken. Alle partijen zitten dan in dezelfde werkstructuur, zijn daardoor beter op de hoogte van elkaars problemen en ambities en kunnen elkaar sneller vinden op punten die gemeentebreed aangepakt moeten worden. Tegelijkertijd zorgt de trekkingsrechtensystematiek er voor dat besluiten over bestedingen en activiteiten dichtbij de individuele ondernemer worden genomen en dat recht wordt gedaan aan de lokale omstandigheden en behoeften.

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek en het hoofdonderzoek (hoofdonderzoek bijgevoegd als bijlage) vragen de initiatiefnemers de gemeente om de OZB voor niet woningen met ingang van 2015 te verhogen met € 30 per ton WOZ waarde. Hiermee kan (na aftrek van de gemeentelijke opslag/bijdrage) **een ondernemersfonds worden gecreëerd van circa € 320.000 per jaar**. De middelen vloeien voor het overgrote deel terug naar de gebieden en/of sectoren waardoor ze worden opgebracht (de zogenaamde trekkingsrechten).

In verband met de vorming van een ondernemersfonds op basis van een opslag op de OZB vragen de HOV en KHN afdeling Heerenveen tegelijkertijd de gemeente om de reclamebelasting vast te stellen op een **niveau van € 342 (€ 28,50 per maand)**. Dit betekent een verlaging ten opzichte van het "nieuwe tarief 2015" van 20% (verzoek HOV/KHN bijgevoegd).

Waarom en hoe ontstaan ondernemersfondsen?

De trend naar de vorming van ondernemersfondsen is een beweging 'van onderop'. Er zijn altijd en overal gezamenlijke taken van bedrijven te verrichten. Dat kan gaan om fysieke dingen, zoals het schoon, heel en veilig houden van de omgeving, om verbetering van het verblijfsklimaat. Het kan ook gaan om gezamenlijke kostenreductie door bundeling van inkoop, om promotie of marketing, of om andere (extra) initiatieven waar de bedrijven behoefte aan hebben, maar waar nu nog geen invulling voor is. De druk op wat bedrijven gemeenschappelijk moeten doen wordt steeds groter:

- Consumenten, bezoekers en personeel stellen hogere eisen aan de bedrijfsomgeving.
- De overheid vergt steeds meer van de medeverantwoordelijkheid van bedrijven voor hun omgeving, niet alleen voor de fysieke omgeving, maar ook voor externe relaties, zoals met het onderwijs.
- Bedrijven zijn elkaars concurrent, maar in de pre concurrentiële fase zijn ze ook elkaars partner. Iedereen heeft belang bij goed opgeleid personeel, bij een goede overlegrelatie met de overheid, bij snelle procedures, bij sectorale innovatie, bij leegstandsbestrijding en bij goede marketing.

Het opbrengen van het geld, de kennis en de energie die voor deze activiteiten nodig zijn, was en is een zaak van vrijwilligers (ondernemersbestuurders). Dat moet in de kern zo blijven. Maar het moet geen roofovername worden. De mensen die zich inzetten voor de gezamenlijke belangen, moeten zich gesteund weten door een goede werkstructuur en door een structurele financiering. Een ondernemersfonds kan daarin een belangrijke rol spelen.

Welke vormen zijn er bekend?

Voor het vormen van een ondernemersfonds zijn drie alternatieven bekend. Een Bedrijven Investeringszone, de reclamebelasting en een ondernemersfonds op basis van de OZB. Deze drie zijn in dit kader ook tegen het licht gehouden. Er zijn grote verschillen in de wijze van totstandkoming en inrichting en in handelingsvrijheid tussen de drie varianten. Het drietal wordt vaak voorgesteld als een **soort menu waaruit te kiezen valt, maar ze zijn niet zonder meer elkaar 's alternatief. Ze vullen elkaar eerder aan dat ze elkaar vervangen**. In de kern is het verschil vooral een kwestie van ambitie:

- Een BIZ is aan de orde wanneer de ambitie is om een geografisch beperkt en al redelijk **samenhangend gebied van een impuls te voorzien in de sfeer van 'schoon, heel en veilig'**. De definitieve wet maakt ook investeringen in de economische ontwikkeling mogelijk, maar het blijft gaan om bestedingen die dicht tegen de publieke taken van de gemeente aan liggen. Bij de BIZ is kwantitatief draagvlak een sleutelwoord. Het draagvlak wordt bepaald door het tellen van koppen in het gebied waar een plan voor een BIZ bestaat. Er is bij de start een meervoudige meerderheid

nodig (de meerderheid van de belastingplichtigen moet zich uitspreken, van de opkomst moet tweederde voor zijn en de voorstemmers moeten ook de meerderheid van de woz-waarde vertegenwoordigen). Na de start kan een minderheid te allen tijde een herstemming aanvragen. Dit leidt in de praktijk tot de nodige problemen. Zo ligt de lat zo hoog dat alleen de gebieden waar al een sterke organisatiegraad bestaat er aan kunnen voldoen. Daardoor wordt de BIZ vaak onbereikbaar voor de gebieden die dat het hardst nodig hebben. Belangrijker is nog dat het **systeem een voortdurend 'koppen tellen' en rekenen uitlokt, in plaats van lange termijnplannen** maken. De gemeente is bij de BIZ vooral een uitvoerder van de wet. De gemeente moet de draagvlakpeiling organiseren en daartoe het belastingbestand op maat ordenen, maar een eigen visie op de problematiek die met een BIZ opgelost moet worden is niet nodig. De BIZ vereist veel gemeentelijk inzet.

- Reclamebelasting is een geëigend instrument om de lasten voor gebiedsgerichte promotie goed te verdelen. Omdat de belasting wordt geheven op reclame-uitingen, gaat het in de praktijk om winkelgebieden. De reclamebelasting slaat alleen gebruikers aan, terwijl bij een ondernemersfonds op basis van de WOZ ook de eigenaren meebetalen. De wet geeft aan de gemeente de bevoegdheid om een reclamebelasting in te voeren om elke moverende reden, ook om de algemene middelen aan te vullen. Er is wettelijk geen enkele draagvlaktoets nodig. De enige beperking is dat een bedrijf wel echt reclame moet voeren, wil het belast mogen worden. De meest bezwaren die tegen een reclamebelasting worden ingediend, hebben veelal betrekking op de vraag wat onder reclame moet worden verstaan. De oplegging van de reclamebelasting en de afhandeling van bezwaren vereisen relatief veel gemeentelijk inzet.
- Een ondernemersfonds op basis van de OZB is aan de orde wanneer de ambitie is te komen tot meer (onderlinge) ondernemerssamenwerking in en met de gemeente. Het kan een impuls geven aan het ondernemingsklimaat in de hele gemeente. Het is daarnaast aan de orde wanneer er het vertrouwen is dat op basis van zelfsturing door ondernemers iets goeds kan worden ontwikkeld. Er is geen behoefte aan sterke overheidssturing c.q. harde voorschriften. Een gemeentebreed ondernemersfonds stelt de meeste eisen aan een eigenstandige politieke afweging door de gemeenteraad. In de afweging van de raad komen vragen aan de orde als: is er een problematiek die naar het inzicht van de raad moet worden aangepakt? Ziet het initiatief er vertrouwenwekkend uit, staan er goede overwegingen achter? Is een fonds een goed instrument om het ondernemingsklimaat te versterken? Draagvlak speelt daarbij een rol, maar het eindoordeel van de raad is net zo goed ingegeven door eigen, politieke motieven. Het instellen van een ondernemersfonds op basis van de OZB vereist relatief weinig gemeentelijke inzet.

In dit geval gaat de voorkeur van de initiatiefnemers uit naar een ondernemersfonds op basis van een opslag op de OZB niet-woningen. Evenals voor de initiatiefnemers zijn ook voor de gemeente de voordelen van deze vorm groter dan de eventuele nadelen. Alle partijen zitten in dezelfde gemeentebrede werkstructuur, zijn daardoor beter op de hoogte van elkaars problemen en ambities en kunnen elkaar sneller vinden op punten die in samenwerking aangepakt moeten worden. Tegelijkertijd zorgt de trekkingsrechtensystematiek er voor dat besluiten over bestedingen en activiteiten dichtbij de individuele ondernemer worden genomen en dat recht wordt gedaan aan de lokale omstandigheden en behoeften.

Hoe werkt een ondernemersfonds?

In de structuur van een ondernemersfonds beslissen de ondernemers over de bestedingen en de versterking van het lokale ondernemingsklimaat. Dankzij de middelen in het ondernemersfonds kunnen ondernemers bijvoorbeeld samen het centrum-, wijk- of het parkmanagement oppakken, zorgdragen voor **'schoon, heel en veilig', gezamenlijk inkopen, promotie-** en lobbyactiviteiten, evenementen, onderwijs- en arbeidsmarktprojecten organiseren en kennisprogramma's ontwikkelen (in hoofdrapport meer voorbeelden). De grenzen van de werkgebieden (of sectoren) worden in overleg vastgesteld. De gebieden zijn vervolgens geheel vrij in het kiezen van hun bestedingsdoelen. Of het nu om parkmanagement of beveiliging of centrale inkoop gaat (veel voorkomende plannen op bedrijventerreinen), om promotie (winkelcentra), om cofinanciering van investeringen of om de relatie van het onderwijs met de arbeidsmarkt: alles is goed. De enige voorwaarde is dat de besluitvorming democratisch is (bij voorkeur

via een vereniging) en dat alle ondernemers de gelegenheid krijgen mee te praten. Het is immers hun geld. Ook de vraag of er een gemeentebreed stuk in het fonds komt (voor bijvoorbeeld citymarketing of regiomarketing) is een zaak van goed overleg.

Proces en draagvlak

Het vaststellen van de nieuwe tarieven voor de OZB kan één keer per jaar. Het vaststellen van een opslag op de OZB niet-woningen ten behoeve van een ondernemersfonds kan derhalve ook slechts één keer per jaar. Daarom heeft de discussie over een gemeentebreed ondernemersfonds in een relatief korte periode plaatsgevonden. Binnen die periode zijn vele gesprekken gevoerd en verschillende bijeenkomsten en informatie-avonden geweest. Het is in korte tijd gelukt om niet alleen het georganiseerde bedrijfsleven, maar ook een flink aantal andere bedrijven en individuele spelers te consulteren. Draagvlak is aan de voorkant moeilijk te meten. Dat zie je vooral in het buitengebied: daar maakt de onbekendheid met de materie dat ondernemers afwachtend zijn en terughoudend in het geven van een -positieve- mening. Dat ligt anders in de plaats Heerenveen en Akkrum. Daar worden de voordelen van een fonds wel gezien. De hoofdlijnen zijn duidelijk: er zijn voor en tegenstanders.

Wij constateren dat het proces zorgvuldig is verlopen. Alle voor- en tegenargumenten zijn op tafel gelegd en verwoord in de rapportage. Er is met veel onderling respect gediscussieerd tussen voor- en tegenstanders. Ook worden er door de initiatiefnemers handreikingen gedaan om de substantiële bezwaren weg te nemen. Wij verwachten niet dat die hoofdlijnen nog veranderen, wanneer we de discussie verlengen. Het dossier is dan ook besluitklaar. Bij de overwegingen wordt verder ingegaan op het draagvlak.

Beslispunten

Onderstaand worden de beslispunten puntsgewijs van toelichting voorzien.

- a) Het tarief voor de OZB niet-woningen in 2015, op verzoek van een aantal **ondernemersverenigingen, verhogen met 0,03% per € WOZ waarde, te verdelen over eigenaren 0,0166% en gebruikers 0,0134%.**

De ondernemerscollectieven vragen de gemeente het tarief OZB niet-woningen te verhogen met € 30 per ton WOZ waarde. Hiermee wordt een aanvullende opbrengst gegenereerd van circa € 361.000 op jaarbasis. In het proces van voor- **en hoofdonderzoek is gewerkt met dit bedrag van € 30** om enerzijds een beeld te krijgen van wat het voor een individuele ondernemer zou betekenen, anderzijds om een indicatie te krijgen van het opbrengstpotentieel van een dergelijke opslag. In de gemeentelijke besluitvorming vertalen we dit bedrag naar bovenvermelde percentages OZB tarief.

De initiatiefnemers hebben gekozen voor een **bedrag van € 30**. Enerzijds moeten de ondernemers de tariefsverhoging niet ervaren als een substantiële verhoging van hun bedrijfskosten. De OZB is weliswaar maar een fractie van hun kostenstructuur, maar met de verhoging van die kosten moet terughoudend worden omgesprongen. Anderzijds moet de opbrengst wel zo substantieel zijn, dat er voor een reeks van jaren echt iets mee te doen valt.

In Heerenveen zal € 16,60 per ton WOZ waarde worden opgelegd aan de eigenaar, en € 13,40 per ton WOZ waarde aan de gebruiker. Deze verdeling sluit aan bij de verdeling van lasten tussen eigenaar en gebruiker in ons huidige OZB tarief.

De tariefsverhoging ten opzichte van vorig jaar van de OZB voor niet-woningen zonder realisatie van het door de ondernemers gewenste ondernemersfonds zou uitkomen op 9,8% (3,2% van deze stijging is overigens ter compensatie van de waardedaling van het onroerend goed). De tariefsverhoging ten opzichte van vorig jaar van de OZB voor niet-woningen, inclusief de door de ondernemers gewenste opslag voor de vorming van een ondernemersfonds, is 15,28%. Het tarief inclusief de opslag voor het ondernemersfonds is als variant A verwerkt in de Belastingverordeningen 2015 inclusief tarieven, en de daarbij behorende Verordening onroerende-zaakbelastingen 2015 die u in dezelfde vergadering ter besluitvorming wordt voorgelegd.

- b) de intentie uitspreken in 2015 een subsidie beschikbaar te stellen aan het Ondernemersfonds Heerenveen (i.o.) ter grootte van de meeropbrengst van de OZB niet woningen, te weten 4,76% van de totale opbrengst van de OZB niet woningen, met in achtneming van c;

Bovenvermelde getallen die de verhoging van het OZB tarief weergeven worden getoond om een ieder inzicht te geven in wat het voor hen concreet betekent. Met die verhoging wordt een meeropbrengst gegenereerd. Wanneer je die meeropbrengst uitdrukt in relatie tot de totale opbrengst OZB niet-woningen kom je uit op een percentage van 4,76%. Door de meeropbrengst uit te drukken als percentage van de OZB opbrengst wordt deze, net als de totale gemeentelijke opbrengst van de OZB opbrengstgestuurd. Dat betekent dat eventuele gevolgen van waardedalingen en –stijgingen van de WOZ objecten worden g elimineerd doordat het OZB tarief meebeweegt. Conform onderstaand beslispunt subsidieert de gemeente de door haar zelf betaalde opslag op de OZB niet door naar het ondernemersfonds i.o. Per saldo ontvangt het ondernemersfonds dus minder dan die 4,76,% (jaarlijks te bepalen op basis van de **waarde van het "gemeentelijk vastgoed"**).

- c) De opslag op de OZB die voor rekening komt van de gemeente zelf niet doorsubsidi eren naar het op te richten ondernemersfonds;

De gemeente is zelf ook eigenaar en/of gebruiker van niet-woningen. Bij de voorgestelde verhoging van het OZB tarief voor niet woningen ten behoeve van de vorming van een ondernemersfonds zou de **gemeente circa € 41.100** bijdragen aan dit fonds (stand van zaken 2015). Dit is niet mogelijk dan wel niet wenselijk om de volgende redenen.

- De gemeente Heerenveen staat onder preventief provinciaal toezicht. Zij mag alleen extra uitgaven doen die onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn. Er kan geen sprake zijn van budgetuitzetting.
- Het fonds is van, voor en door ondernemers. Een forse gemeentelijke positie in het fonds (qua trekkingsrecht) kan deze balans verstoren.
- De gemeente heeft diverse budgetten die al bijdragen aan de doelstelling vanuit het ondernemersfonds. Deze kunnen bijvoorbeeld (deels) als cofinanciering van ondernemersinitiatieven worden ingezet.

Als gevolg van dit standpunt zal de gemeente in 2015 niet de totale opbrengst van € 361.100 maar een **bedrag van circa € 320.000 (te weten € 361.100 minus € 41.100)** doorsubsidi eren naar het Ondernemersfonds. De initiatiefnemers respecteren dit standpunt.

In Ondernemersfondsen in andere gemeenten komen beide varianten voor: gemeenten die wel meedoen en dan ook actief trekkingsrecht uitoefenen om eigen doelen te verwezenlijken (bijv Utrecht, Assen), en gemeenten die niet financieel participeren (bijv Leeuwarden, Meppel, Groningen, Leiden).

- d) Dit experiment voor een periode van 3 jaar aangaan, waarna een (gezamenlijke) evaluatie een mogelijk vervolg bepaalt.

Dit spreekt voor zich. Het is een experiment. Ervaringen in den lande wijzen overigens uit dat er nog nooit **een ondernemersfonds "gestopt" is. Het is goed om scherp te blijven op de doelstellingen van het fonds** en de legitimatie. Het fonds zal opdrachtgever zijn voor deze evaluatie, in welk kader de betrokken ondernemers(verenigingen) opnieuw zullen worden gehoord. Overigens willen de initiatiefnemers al na het eerste jaar de retributieregeling evalueren, om te kijken of een verruiming hiervan wenselijk is. Dit is een interne aangelegenheid van het fonds.

- e) voor 2016 en 2017 de meeropbrengst, te weten 4,76% van de totale opbrengst van de OZB niet woningen, in het meerjarenperspectief op te nemen als subsidiebijdrage aan het ondernemersfonds (i.o.) minus de opslag op de OZB die voor rekening van de gemeente zelf komt;

De gemeente neemt 4,76% van de opbrengst OZB voor niet woningen in het meerjarenperspectief op als subsidiebijdrage aan de stichting Ondernemersfonds Heerenveen (i.o.). Hiermee is sprake van een automatische indexering van de bijdrage (zie ook onderdeel financi en). Conform beslispunt c. zal dit bedrag worden verminderd met het deel dat de gemeente zelf aan OZB verhoging verschuldigd is.

f) met instemming kennis te nemen van het voornemen van de initiatiefnemers/het oprichtingsbestuur om met de gemeente een convenant af te sluiten, waarin o.a. de volgende punten worden geregeld:

- De volledige en tijdige terugbetaling aan de landbouwbedrijven (cf beschrijving in rapport);
- De evaluatie na 1 jaar voor de dorpen in het buitengebied.

In het rapport en de aanbiedingsbrief hebben de initiatiefnemers een aantal handreikingen gedaan om het draagvlak voor het ondernemersfonds te vergroten. Dat is bijvoorbeeld een retributieregeling (vanuit het fonds) aan de landbouw. In het rapport staat helder beschreven hoe dat in zijn werk gaat. De landbouwer die zijn inleg terug wil, kan zich melden bij het fonds. Het fonds betaalt dan het volledige ingelegde bedrag uit aan de aanvrager, dus zonder inhouding beheerskosten. Ook gaat het fonds al na het eerste jaar de werking van het fonds (inclusief de retributieregeling) voor de dorpen evalueren, om te kijken of een verruiming hiervan wenselijk is. Deze zaken zal de gemeente opnemen in het nog af te sluiten convenant met het Ondernemersfonds.

g) **Het tarief 2015 voor de reclamebelasting vaststellen op € 342 (€ 28,50 per maand).**

In het centrum van Heerenveen is sinds 2010 de reclamebelasting ingevoerd. Ondernemers (en gemeente) zijn hier positief over. Er is sindsdien sprake van meer evenementen en activiteiten, en ook van meer samenwerking. In het vooronderzoek is duidelijk geworden dat een potentiële opbrengst voor een ondernemersfonds op basis van de OZB (lang) niet de omvang heeft als het fonds op basis van de reclamebelasting. Op verzoek van de HOV en de KHN stellen wij u voor de reclamebelasting in het centrum van Heerenveen te handhaven. Omdat er een aanvullend budget beschikbaar komt vanuit de OZB opslag verzoeken de HOV en KHN de reclamebelasting te verlagen **van € 426 tot een niveau van € 342 (€ 28,50 per maand)**. Dit is een verlaging van 20%. Door beide heffingen met elkaar te combineren blijft het budget voor het centrum op het door de ondernemers gewenste niveau en kunnen zij hun ambities waarmaken. Vooral voor kleinere ondernemers/gebruikers zal er hierdoor vaak sprake zijn van lastenverlichting. Dit nieuwe (verlaagde) tarief is opgenomen in de Belastingverordeningen 2015 inclusief tarieven, en de daarbij behorende Verordening reclamebelasting 2015 die u in dezelfde vergadering ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Overwegingen

Kansen

Vanuit de gemeente spelen de volgende overwegingen een rol om het verzoek van de ondernemers de OZB voor niet woningen te verhogen ten behoeve van een gemeentebreed ondernemersfonds positief te beoordelen.

- Het stimuleren en bevorderen van de aantrekkingskracht van de gemeente Heerenveen in brede zin via gemeentebrede, gebiedsgerichte en/of sectorgerichte collectieve initiatieven.
- Maakt een einde aan freeriders-gedrag;
- Structurele financiering van collectieve belangen van ondernemers;
- Het verhoogt de betrokkenheid en organisatiegraad, belangenbehartiging en lobbykracht van het bedrijfsleven;
- Er ontstaat een nieuwe vorm van gezamenlijk en lokaal ondernemerschap.
- Van, voor en door ondernemers!

Gemeentelijke rol in relatie tot de samenleving

In het coalitieakkoord (nieuwe rollen voor de gemeente) zijn de volgende overwegingen opgenomen (geen letterlijk citaat):

- *Wij constateren dat de rol van de gemeente Heerenveen verandert. Kort samengevat: steeds minder heeft de gemeente het alleenrecht of de rol van expert en steeds meer de rol van het verbinden van marktpartijen en instellingen. Gevolg hiervan is dat resultaten niet altijd van te voren kunnen worden bepaald maar een gevolg zijn van gezamenlijke processen met derden. Vertrekpunten voor ons zijn hierbij:*
- *De effectiviteit van onze inspanningen neemt toe als beleid en de uitvoering daarvan in coproductie*

plaatsvindt.

- o *De gemeente moet nieuwe oplossingen vinden bij het oplossen van nieuwe maatschappelijke problemen;*
- o *Bewoners (en ondernemers) zijn in staat zelf verantwoordelijkheid te dragen voor hun directe omgeving. Eigen kracht en zelfredzaamheid geldt ook voor andere beleidsterreinen.*

Draagvlak: Zoals uit de rapportage blijkt is er geen unanimititeit over het instellen van een ondernemersfonds op basis van de OZB onder ondernemers en hun verenigingen. Het draagvlak is te vinden in de kern Heerenveen, waar ruim 80% van de middelen voor het ondernemersfonds zou worden gegenereerd en in Akkrum/Nes (VOAN), waar bijna 5% van de middelen voor het ondernemersfonds zou worden gegenereerd. Het buitengebied (ondernemersverenigingen en LTO, gezamenlijk goed voor zo'n 15% aandeel in het fonds) is grotendeels kritisch. De geluiden daar zijn dat de gebieden buiten de kern Heerenveen zichzelf wel redden. Zij willen veel meer op basis van vrijwilligheid samenwerken en zelf bepalen of en waarvoor middelen worden gegenereerd. Ondernemers sponsoren al veel initiatieven die ten goede komen aan het dorp. Ook zijn er op dit moment in veel delen van het buitengebied onvoldoende bestedingsdoelen in beeld waarvoor het fonds zou kunnen worden ingezet. De initiatiefnemers realiseren zich dat de situatie in de dorpen en buitengebied anders is dan die in Heerenveen. Daarom worden in het rapport voorstellen gedaan om aan deze bezwaren tegemoet te komen. Er wordt gestreefd naar minimale beheerskosten om de opbrengst voor de gebieden zo hoog mogelijk te houden. Om de administratieve lasten voor de ondernemersverenigingen zo laag mogelijk te houden kan het trekkingsrecht in 1 keer worden verzilverd en hoeven er niet meerdere aanvragen worden gedaan. Verder kan het fonds ondersteuning leveren bij initiatieven. Nog verder gaat het voorstel om een retributieregeling voor de landbouw toe te passen. Dit betekent dat landbouwbedrijven hun eigen OZB-opslag één op één kunnen terugvragen bij het fonds. Met deze voorstellen hopen de initiatiefnemers dat er voor de trekkingsgerechtigden in de dorpen en het buitengebied een acceptabel voorstel ligt en dat er in de komende periode een werkbare samenwerkingsrelatie zal ontstaan.

Beleid en regelgeving

Dit initiatief sluit aan bij een aantal beleidsuitgangspunten ten aanzien van de rol van de gemeente. Hiervoor is al verwezen naar het coalitie-akkoord. Daarnaast is in het door de raad vastgestelde SEB 2011 het volgende opgenomen.

"Bij economische structuurversterking wordt vaak in eerste instantie gekeken naar de overheid, maar de rol van de overheid is slechts beperkt en zeker niet toereikend. Er zijn nieuwe verhoudingen tussen partijen nodig: bedrijfsleven en onderwijs/kennisinstellingen moeten ook hun verantwoordelijkheid pakken. De strategische belangen van overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen moeten meer met elkaar verbonden raken. Om dit te bereiken is het nodig om krachtig in te zetten op het samenspel tussen genoemde partijen. Kortom: De rol van de overheid wordt meer die van facilitator van maatschappelijke processen en deelnemer aan maatschappelijke coalities. Met deze rolopvatting vergroot de overheid haar slagkracht. Onze gemeentelijke rol was vaak vooral verbinden en stimuleren. Deze rol past nog steeds goed, ook in het kader van de nieuwe bestuursfilosofie."

Veel ambities/projecten/processen die benoemd zijn in het SEB 2011 kunnen een impuls krijgen vanuit het Ondernemersfonds en de samenwerkingsgedachte die daarmee annex is.

Financiën, risico's en beheersmaatregelen

De gemeente draagt niet bij aan het fonds. De opslag op de OZB die voor rekening van de gemeente komt, wordt in mindering gebracht op het subsidiebedrag voor het ondernemersfonds. Er is derhalve geen sprake van budgettuitzetting.

Door het subsidiebedrag uit te drukken als percentage van de totale opbrengst OZB niet woningen wordt de opbrengst (net als de gemeentelijke OZB-opbrengst) "opbrengstgestuurd". Dat betekent dat eventuele gevolgen van waardedalingen en -stijgingen van de WOZ objecten worden gëelimineerd doordat het OZB

tarief meebeweegt. Wanneer de raad vanuit beleidsmatige overwegingen besluit de OZB tarieven aan te passen kan sprake zijn van een substantiële wijziging in het opbrengstpotentieel. Wanneer zich dat voordoet treden we in overleg met het fondsbestuur.

Omdat de opbrengst van de reclamebelasting is opgenomen in de gemeentelijke begroting daalt dit budget voor evenementen **met € 27.700** (gelijk aan de lagere opbrengst reclamebelasting). Dit lagere budget wordt in de praktijk gecompenseerd door een hogere bijdrage uit het ondernemersfonds ten behoeve van evenementen.

Met het Ministerie van BZK is afgesproken dat een verhoging van de OZB voor de categorie 'niet-woningen' buiten de macronorm valt die het kabinet en de VNG voor de lokale lastenstijging hebben afgesproken.

Vervolgaanpak

Wanneer u besluit tot een opslag op het OZB tarief voor niet-woningen ten behoeve van een gemeentebreed Ondernemersfonds zullen de volgende vervolgstappen worden gezet:

- De initiatiefnemers kunnen verder met het uitwerken van de organisatie en de governance.
- Het college zal in overleg treden met het oprichtingsbestuur van het ondernemersfonds over het af te sluiten convenant waarin de onderlinge verhoudingen worden geregeld. Ook zal daarbij worden ingegaan op hoe u **door het fondsbestuur wordt geïnformeerd over het fonds "in de praktijk"**.
- Naast de verplichting die wij het Ondernemersfonds i.o. zullen opleggen zullen wij u ook actief informeren over onze contacten met het ondernemersfonds (inhoudelijk) en de door ons te ondernemen stappen (aangaan convenant en afgeven subsidiebeschikking).
- Het college zal in 2015 een subsidiebeschikking afgeven aan het bestuur van het fonds.

Communicatie

Naast het feit dat de gemeente op haar website de verhoging van het OZB tarief zal toelichten ligt er geen verantwoordelijkheid bij de gemeente om over het fonds te communiceren. Het bestuur van het Ondernemersfonds zelf zal actief in gesprek moeten gaan met de trekkingsgerechtigden en zal ook voortdurend aan het draagvlak moeten werken.

Relevante informatie

- Investeren en innoveren in de lokale economie. Rapport over en voorstel voor de oprichting van een gemeentebreed ondernemersfonds in Heerenveen (hoofdonderzoek).
- Verzoek van initiatiefnemers om een ondernemersfonds mogelijk te maken.
- Verzoek HOV/KHN om het tarief voor de reclamebelasting verlaagd vast te stellen.

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,
de secretaris, de burgemeester,

de heer F.H. Perdok de heer T.J. van der Zwan

Onderwerp: gemeentebreed Ondernemersfonds

De raad van de gemeente Heerenveen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 11 november 2014;

gelet op het gegeven dat,

- een aantal ondernemerscollectieven ons hebben verzocht een opslag op het OZB tarief niet-woningen door te voeren.
- met die meeropbrengst een ondernemersfonds kan worden gevoed die het ondernemerscollectieven mogelijk maakt hun ambities te realiseren.

overwegende dat,

- er ruimte is geweest voor zowel voor- als tegenstanders hun standpunten bekend te maken
- deze standpunten transparant zijn verwoord in het beschikbaar gestelde hoofdonderzoek
- er door de initiatiefnemers handreikingen zijn gedaan tegemoet te komen aan de substantiële bezwaren
- met de instelling van een gemeentebreed Ondernemersfonds slagvaardig kan worden gewerkt aan het realiseren van een de ambities die ondernemers hebben op het gebied van economische ontwikkeling
- deze ambities aansluiten bij de gemeentelijke ambities op het gebied van economische ontwikkeling in brede zin

Besluit

1. Het tarief voor de OZB niet-woningen in 2015, op verzoek van een aantal ondernemersverenigingen, te **verhogen met 0,03% per € WOZ waarde**, te verdelen over eigenaren 0,0166% en gebruikers 0,0134%.
2. de intentie uit te spreken in 2015 een subsidie beschikbaar te stellen aan het Ondernemersfonds Heerenveen (i.o.) ter grootte van de meeropbrengst van de OZB niet woningen, te weten 4,76% van de totale opbrengst van de OZB niet woningen, met in achtneming van punt 3;
3. de opslag op de OZB die (als gevolg van de tariefsverhoging onder punt 1) voor rekening van de gemeente zelf komt, niet door te subsidiëren naar het ondernemersfonds (i.o.);
4. dit experiment voor een periode van 3 jaar aan te gaan, waarna een evaluatie met de betrokken partijen een mogelijk vervolg bepaalt;
5. voor 2016 en 2017 de meeropbrengst, te weten 4,76% van de totale opbrengst van de OZB niet woningen, in het meerjarenperspectief op te nemen als subsidiebijdrage aan het ondernemersfonds (i.o.) minus de opslag op de OZB die voor rekening van de gemeente zelf komt;
6. Met instemming kennis te nemen van het voornemen van de initiatiefnemers/het oprichtingsbestuur om met de gemeente een convenant af te sluiten, waarin o.a. de volgende punten worden geregeld:
  - De volledige en tijdige terugbetaling aan de landbouwbedrijven (cf beschrijving in rapport);
  - De evaluatie na 1 jaar voor de dorpen in het buitengebied.
7. het tarief 2015 voor de **reclamebelasting vast te stellen op € 342 (€ 28,50 per maand)**.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 15 december 2014.

de griffier,   de voorzitter,

mevrouw W.J.M.A. Jansen de heer T.J. van der Zwan